

Vier jonge oehoes zijn het afgelopen broedseizoen uitgevlogen vanuit de ENCI-groeve op de Sint Pietersberg bij Maastricht. Maar vogelbeschermers vrezen dat hun ouders, het enige paar in Nederland, volgend jaar niet zullen terugkeren om te broeden.

Willebrord Nieuwenhuis

Herinrichting van de natuur bedreigt de laatste oehoes

We lopen in gestrekte pas langs bramen en klein hakhout. EEn van de vogelbeschermers haalt plotseling wat takken weg en we houden halt voor een ijzeren hek langs de afgegraven groeve van de cementfabriek ENCI op de Sint Pietersberg ten zuiden van Maastricht. Diep in het kunstmatige dal ligt een meer-

bruine spleet van de mergelwand terug te vinden. Later vanuit een andere hoek, bij een afgedankt kraaiennest aan de overkant van de groeve tussen wat kleine struiken, ziet hij ook het vrouwtje en blijkt hij tevreden. Een paar dagen per week houdt hij hier de wacht, want als de groeve volgens plan

straks wordt volgestort met vuursteen en nieuwe beplantingen worden aangebracht, zullen de twee oehoes zeker niet terugkeren.

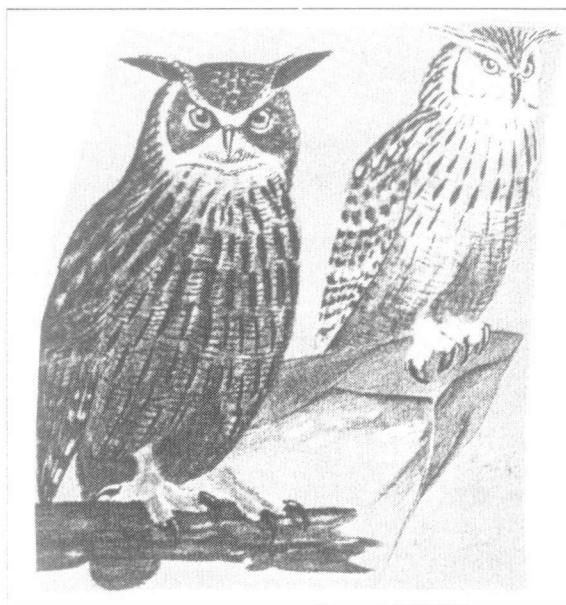
Dan verdwijnen ze even resoluut als ze twee jaar geleden in Zuid-Limburg na tientallen jaren weer terugkwamen.

Het nest waar de oehoes vorig jaar ook vier jongen kregen is al weggeblazen door de ENCI om de afgegraven wand minder steil te maken. De ENCI zegt dat zij de plan-

groeve stilgelegd. Het hoofd ontgrondingen van de provincie Limburg, F. Vermeij, houdt vol dat het allemaal wel zo'n vaart niet zal lopen en dat er wel een richeltje overblijft of bijgemaakt wordt om de oehoes te pleziëren.

"Maar om zo'n extra richeltje gaat het natuurlijk niet", zegt Damink. "De gehele biotoop, de natuurlijke omgeving, moet gespaard blijven. Anders kunnen de oehoes niet voldoende voedsel vinden voor hun jongen. Ze moeten rust hebben net als in de Eifel en in de Ardennen en dan moet je zeker geen nieuwe weg willen aanleggen, zoals nu in de plannen voor herinrichting staat. Het is uniek dat we die machtige vogels hier weer terug hebben."

Op 28 juli is door de leden van de werkgroep Vogelwacht Limburg, van de Vogelstudiegroep van het Natuurhistorisch Genootschap, van Vogelbescherming Nederland en van Natuurmonumenten op hun verzoek met de provincie overleg gepleegd over de ontstane situatie. De tijd dringt want binnenkort wordt het werk hervat om de groeve opnieuw in te richten en er vuursteen en boomresten te storten. De vrees van vogelaars is dat er halve maatregelen worden genomen

Oehoes

te. Slagregen valt tegen de steile hoge mergelwand en belemmert het uitzicht. Toch kost het vogelaar Hans Damink maar een paar seconden met zijn kleine sterke kijker om het oehoe mannetje in een donker-

nen voor herinrichting van de groeve na alle protesten van vogelbeschermers nu wel willen aanpassen, maar de provincie Limburg moet dat goedvinden. Tijdens het broedproces en de voorbereiding voor het uitvliegen is het werk aan de

en de oehoes niet zullen terugkeren.

De eerste oehoe meldde zich vorig jaar op de juiste plek. Begin februari streek hij neer op de vlaggemast van Natuurmonumenten op Hoeve De Lichtenberg in het zuiden van Limburg niet ver van de groeve. De vogelaars in de streek raakten meteen opgewonden onder wie Frans Schepers uit Sittard.

"Je moet weten: het is de grootste roofvogel die we ooit hier gekend hebben maar die verdwenen was. Wel hadden we een enkeling gevonden die tegen hoogspanningskabels was aangevlogen, maar die was er natuurlijk in gebleven." Enthousiast leest hij voor uit het Britse naslagwerk 'Uilen in Europa': hoogte 70 centimeter, spanwijdte van de vleugels tot 1,75 meter, voedt zich met hazen, konijnen, ratten, eekhoorns, marters en jonge vossen. Heeft twee geelbruine pluimen als wenkbrauwen. Met succes uitgezet vanuit dierentuinen en door kweek in de Eifel, waar de populatie toeneemt als ook in Wallonië tot tegen de tachtig exemplaren.

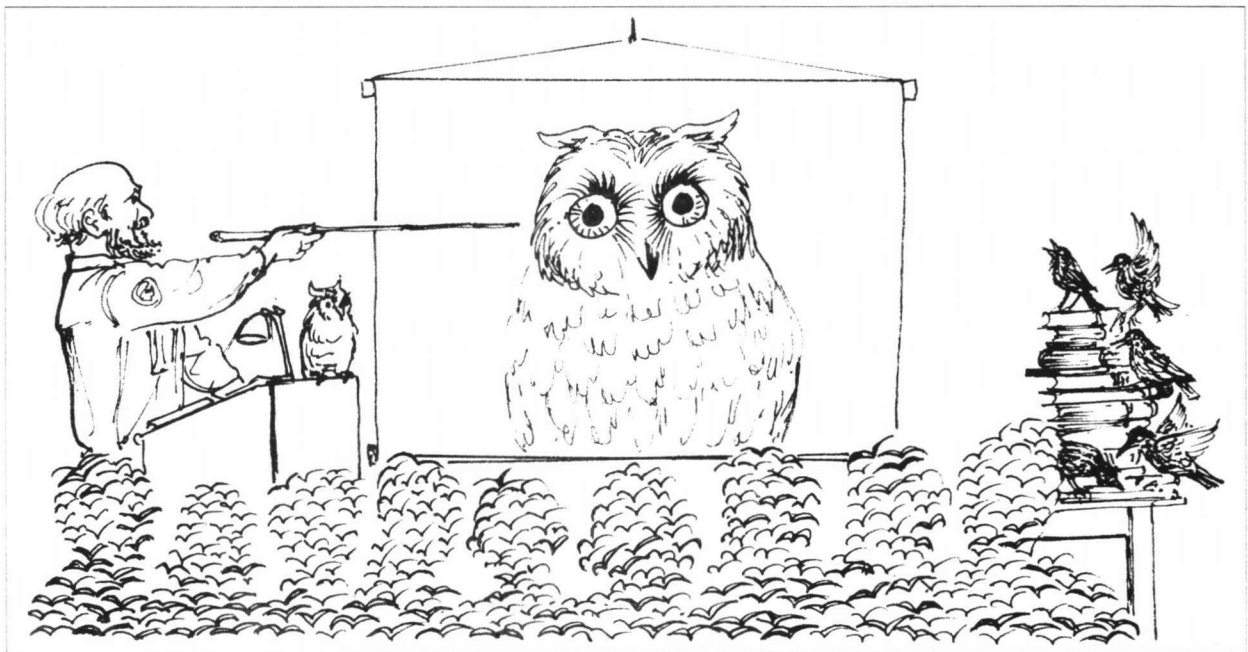
Hans Damink uit Maastricht greep na die eerste melding van Natuurmonumenten zijn kans. Dagenlang wachtte hij 's avonds tussen de beijzelde struiken bij de groeve. Hier zou de oehoe verschijnen was zijn overtuiging. En Damink werd beloond. "Plotseling hoorde ik het mannetje roepen. Het was op 14 maart een paar minuten na zeven en dit jaar op 12 maart. Dat roepen doen ze om het vrouwtje op het nest te laten merken dat er geen onraad is én om hun band te bevestigen. Iedere avond, wekenlang roepen vanaf de overkant, waar hij een goed uitzicht heeft om hun nest in de gaten te houden, telkens maar laten weten dat hij pal aan de zijde van het vrouwtje staat tijdens de broedtijd van meer dan een maand lang. Uniek."

Net als vorig jaar zorgde het oehoe-paar voor vier jongen. Bert Kruijntjens van Natuurmonumenten zegt dat er kennelijk voldoende voedsel in de omgeving voorradig is anders kunnen jonge oehoes door broers en zussen worden opgegeten.

Het is daarom belangrijk dat er niet te veel verandert in de groeve, waar vooral het aanbod van konijnen groot is. Oehoes keren graag terug op de plek waar ze gebroed hebben maar herinrichting van de natuur jaagt hen volgens Kruijntjens schrik aan.

De ENCI zegt aan handen en voeten gebonden te zijn door de provincie. Als de groeve zo blijft liggen is er het gevaar dat natuurliefhebbers bij klimpartijen gewond raken. Zij trekken naar de Sint Pietersberg om de vele vlindersoorten te zien, vleermuizen te bekijken, de das en de hazelworm en een veelsoortige collectie bloemen en planten. De provincie Limburg zegt bereid te zijn om de herinrichting van de groeve enigszins aan te passen. De roep van de vogelbeschermers om hun band met de teruggekeerde oehoe te bevestigen wint aan kracht maar het is onduidelijk of hun pleidooi voor het behoud van de reuzenuil voldoende is.

Uit: NRC Handelsblad van 21 juli 1998.

Oehoes zijn doorgaans alleen te bewonderen tijdens onze vogelherkenningscursussen

Tekening: C. van der Baan